

Elering AS

**ELEKTRIENERGIA BILANSITEENUSE HINNA ARVUTAMISE
ÜHTNE METOODIKA**

~~Metoodika Muudatusettepanek kooskõlastatud~~ Konkurentsiameti otsusega nr 18.06.2025 nr 7-10/2025-010
kooskõlastatud metoodikale

1. Mõisted

- 1.1. Administratiivkulu – süsteemihalduri kulud, mis katavad bilansiteenuse seotud infotehnoloogiliste platvormide arenduste ja hoolduste kulud, tööjõukulud ning reguleerimisvõimsuste hankimise ja aktiveerimisega seotud turujärelevalve kulud.
- 1.2. Aruandeperiood – üks kalendrikuu.
- 1.3. Arvestusperiood – periood, mille kohta süsteemihaldur prognoosib bilansiteenuse tasud ning mille lõikes tegelikud kulud või tulud korrigeeritakse järgmises arvestusperioodis bilansiteenuse finantsneutraalsuse tagamiseks.
- 1.4. Bilansienergia - elektrienergia, mida bilansi hoidmise eesmärgil ostab ja müüb süsteemihaldur bilansihalduriga sõlmitud bilansilepingu alusel.
- 1.5. Bilansienergia hind – hind, mis on kas positiivne, null või negatiivne ning mis arvutatakse iga selgitusperioodi ja suuna kohta. Mõlema suuna kohta kohaldatakse ühte ja sama bilansienergia hinda.
- 1.6. Bilansihaldur – isik, kes on sõlminud süsteemihalduriga bilansilepingu.
- 1.7. Bilansiteenuse administratiivkulu - bilansiteenuse osutamisega seotud süsteemihalduri põhjendatud administratiivkulu, mida süsteemihaldur rakendab bilansihaldurile.
- 1.8. Bilansiteenuse tasud – täiendavad tariifid, mille kaudu süsteemihaldur katab bilansiteenuse administratiivkulu, süsteemivälise avatud tarne kulu, tasakaalustamise neutraalsuskulu ja reguleerimisvõimsuse hankimise kulu.
- 1.9. Bilansiteenuse kogumaksumus - on summa, mis saadakse bilansienergia hinna ja bilansiteenuse tasude summana.
- 1.10. Eabilanss – bilansihalduri jaoks arvutatud energiakogus, mis väljendub iga selgitusperioodi lõikes erinevust mõõdetud tarne, määratud tarne ja reguleerimisenergia tarne vahel.
- 1.11. Neutraalsuskulu – kulu või tulu, mis moodustab täiendavatest elektrisüsteemi tasakaalustamise kuludest ja tuludest, mida süsteemihaldur aruandeperioodil kandis vahena bilansihalduritele bilansienergia, reguleerimisenergia ning süsteemivälise avatud tarne ostust ja müügist.
- 1.12. Reguleerimisenergia – süsteemihalduri poolt bilansi tagamiseks aktiveeritud reguleerimis- või avariireservvõimsuse pakkumise energia, mida süsteemihaldur kasutab tootmise ja tarbimise suurendamiseks või vähendamiseks vastavuses seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktidega ning tema poolt sõlmitud lepingutega.
- 1.13. Reguleerimisvõimsus - elektrisüsteemi sageduse hoidmise ja sageduse taastamise tagamiseks võimsuse maht, mida reguleerimisteenuse osutaja on nõustunud hoidma ja pakkuma reguleerimisenergia mahu ulatuses süsteemihalduri tellimuse alusel.
- 1.14. Selgitusperiood – periood, mille kohta eabilanss on arvutatud vastavalt bilansiselgituse esitamise ajatsoonile.
- 1.15. Süsteemivälise avatud tarne – rahaline arveldusmehhanism piiriüles(t)e elektrisüsteemidega avatud tarne teenuse katmisena Eesti elektrisüsteemi eabilansi kogusele selgitusperioodil.
- 1.16. Võimsusjaotustulu – [ülekandevõimsuse](#) jaotamise tulemusel saadav tulu vastavalt Euroopa Komisjoni määruse (EL) 2015/1222 definitsioonile.

2. Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika

- 2.1. “Bilansiteenuse hinna arvutamise ühtne metoodika” (edaspidi: Metoodika) on koostatud ELTS § 53 lg 6 alusel, kooskõlas direktiivi 2009/72/EÜ ning vastavalt Komisjoni Määrusele (EL) 2017/2195.

- 2.2. Süsteemihaldur peab eristama oma raamatupidamises bilansiteenuse müügi ja ostuga seotud kulud ja tulud.
- 2.3. Süsteemihaldur kujundab bilansiteenuse hinna selliselt, mis võimaldab katta:
- 2.3.1. reguleerimisvõimsuse ja -energia ostuks tehtud põhjendatud kulutused, sh reguleerimisvõimsuste hankimise võimsusjaotustulu;
 - 2.3.2. süsteemivälise avatud tarne ostuks tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.3. bilansienergia ostuks bilansihalduritelt tehtud põhjendatud kulutused;
 - 2.3.4. bilansiteenuse osutamisega kaasnevad põhjendatud administratiivkulud, sh turujärelevalve kulu.
- 2.4. Süsteemihaldur lähtub Metoodika rakendamisel järgmistest põhimõtetest:
- 2.4.1. Süsteemihaldur ei tohi bilansiteenuse osutamisel teenida majanduslikku kasu ega kanda kahju;
 - 2.4.2. Süsteemihaldur arvutab iga selgitusperioodi kohta bilansienergia hinna, mis on toodud elektrienergia bilansilepingu tüüptingimustes ning ei ole käesoleva Metoodika osa. Bilansienergia hind, mida bilansihaldurid oma bilansipiirkonnas eabilansi koguste alusel süsteemihaldurile tasuvad, katab elektrisüsteemi tasakaalustamiseks käivitatud reguleerimisenergia kulud.
 - 2.4.3. Käesoleva metoodikaga rakendatavad bilansiteenuse tasud katavad punktis 2.3 loetletud kulud järgnevalt:
 - 2.4.3.1. Punktis 2.3.1 toodud reguleerimisvõimsuse hankimise kulud;
 - 2.4.3.2. Punktis 2.3.2 toodud süsteemivälise avatud tarne kulud;
 - 2.4.3.3. Punktis 2.3.4 toodud bilansiteenuse administratiivkulud, sh turujärelevalve, 2.4.3.4. Punktis 1.11 defineeritud neutraalsuskulu, mis tekib 2.3.1, 2.3.2 ja 2.3.3 tarnete ja maksumuse erinevusena.
 - 2.4.3.5. Eelneva arvestusperioodi kohta ülelaekunud tulu või alaalekumise kulu.
 - 2.4.4. Süsteemihaldur prognoosib punktis 2.4.3 toodud bilansiteenuse kulud iga kulu alampunkti (2.4.3.1-2.4.3.5) lõikes eraldi.
 - 2.4.3.4. Juhul kui 2026. aasta kohta bilansiteenuse tasud ei kata süsteemihalduri poolt prognoositud ja punktis 2.5.2.2 toodud tariifidega laekunud tasud punktide 2.4.3.1-2.4.3.5 kulude katteks, katab süsteemihaldur puudujääva summa bilansiteenuse väliselt võimsusjaotustulu kaudu. Juhul kui 2026. aasta perioodi kohta bilansiteenuse tasud ületasid tegelikke kulusid, võtab süsteemihaldur ülelaekunud summa arvesse järgneva arvestusperioodi tasude vähendamiseks.
 - 2.4.5. Punktis 2.3.1 toodud reguleerimisvõimsuste hankimise võimsusjaotustulu on kaetud maksimaalselt sellises summas, kui suur oleks olnud võimsusjaotustulu kui reservidele allokeeritud ülekandevõimsus oleks allokeeritud päev-ette turule. Reguleerimisvõimsuste hankimise võimsusjaotustulu, mis ületab punktis 2.3.1. viidatud määra, kaotakse võimsusjaotustulu kontolt.
- 2.5. Süsteemihaldur kogub bilansiteenuse tasude aluseks olevad kulud eabilansi tariifi ning tootmise ja tarbimise koguse tariifide kaudu alolevalt kirjeldatud põhimõtetega:
- 2.5.1. Eabilansi tariifi kaudu kaetakse süsteemihalduri administratiivkulude osakaal infotehnoloogia- ja tööjõukulud 50% määras punktis 2.5.1.1 toodud määras ja rakendatakse iga bilansihalduri eabilansi kogusele selgitusperioodi kohta (absoluutväärtusena).
 - 2.5.1.1. Eabilansi tariifi arvutamise aluseks olevateks kuludeks on bilansiteenuse administratiivkuludest infotehnoloogia- ja tööjõukulud 50% määras.
 - 2.5.1.1. Eabilansi tariif bilansihalduritele (€/MWh) arvutatakse vastavate kulude (€) jagamisega bilansihaldurite ja süsteemihalduri bilansipiirkonnas summaarse eabilansi kogusega (MWh) viimase 12 kalendrikuu selgitusandmete alusel.

Formatted: LEVEL4

2.5.2. Tootmise ja tarbimise tariifi kaudu kaetakse ülejäanud punktis 2.4.3 toodud kulud, millest on maha lahutatud punkti 2.5.1 alusel kogutav administratiivkulude maht. Tariif rakendatakse bilansihalduri bilansipiirkonnas agregeeritud tootmise ja tarbimise mõõdetud kogustele selgitusperioodi kohta.

2.5.2.1. Käesoleva metoodikaga on määratud, et tootmise kogumahule rakendab 40% ulatuses kulude jaotus ning tarbimise kogumahule 60% ulatuses kulude jaotus punktis 2.5.3 kirjeldatud arvestusmetoodika kohaselt (tabel 1).

2.5.2.2. Käesoleva metoodika kinnitamisega on ühekordse meetmena fikseeritud, et 2026. aastaks avaldatavad tootmise ja tarbimise tariifid lähtuvad tabelis 1 toodud sisendandmetest ning tabelis väljatoodud tariifid kehtivad kogu 2026. kalendriaasta kohta.

2.5.2.3. Tootmise ja tariifide kulude ning tariifide jaotus arvutatakse järgmiselt:

Tootmise ja tarbimise tariifide arvutus	Bilansipiirkonna mahud Juuni 2024 - Mai 2025	Metoodika 40/60
Tootmine TWh	12 kuud bilansipiirkondades mõõdetud tootmine	4,71
Tarbimine TWh	12 kuud bilansipiirkondades mõõdetud tarbimine	7,17
Tootmise kulude osakaal %	Tootmise kogusele rakendatud kulude osakaal	40%
Tarbimise kulude osakaal %	Tarbimise kogusele rakendatud kulude osakaal	60%
Bilansimaht osakaaluga TWh	(Tootmise kogus * kulude osakaal %) + (Tarbimise kogus * kulude osakaal %)	6
Tootmise osakaal bilansis %	Tootmise koguse ja bilansimahu suhe %	76%
Tarbimise osakaal bilansis %	Tarbimise koguse ja bilansimahu suhe %	116%
Aastane kulu mEUR	Proгноositud aastane kulu tariifidele (p.2.4.3)	60
Tootmise kulude osakaal mEUR	Aastane kulu * tootmise osakaal bilansis * tootmise kulude osakaal	18
Tarbimise kulude osakaal mEUR	Aastane kulu * tarbimise osakaal bilansis * tarbimise kulude osakaal	42
Tariif tootmisele EUR/MWh	Tootmise kulude osakaal mEUR / tootmise kogus TWh	3,88
Tariif tarbimisele EUR/MWh	Tarbimise kulude osakaal mEUR / tarbimise kogus TWh	5,82

Tabel 1: Tootmise ja tariifide kulude jaotuse ning tariifide arvutamise metoodika

2.5.1.2. Tootmise ja tarbimise tariif bilansihalduritele (€/MWh) arvutatakse punktis 2.4.3 alusel prognoositud kulusummade (€), millest on maha lahutatud punkti 2.5.1 alusel kogutav administratiivkulude maht, jagamisega bilansihaldurite bilansipiirkonnas tootmise ja tarbimise mõõteandmete kogusega (MWh) viimase 12 kalendrikuu kohta;

2.5.3. Bilansipiirkonnas energiasalvestusüksusele kohaldatakse tasusid vaid ühes võrku antud suunas tootmise tariifiga. Energiasalvestusüksuse andmed ja võrku antud maht peab olema süsteemihaldurile andmevahetusplatvormi kaudu kättesaadavad.

2.5.2.2.5.4. Süsteemihalduri bilansipiirkond sisaldab ülekandevõrgu kadude ja Kiisa avariireservelektrijaama koondportelli, mille eabilanss ning tootmise ja tarbimise osakaal on võetud samuti arvesse;

2.5.3.2.5.5. Bilansihalduri bilansiaruanne sisaldab bilansiteenuse kogumaksumusena kahte eraldi aruannet, punkti 2.4.2 alusel eabilansi maksumus bilansienergia hinnaga (€/MWh) ja punkti 2.4.3 alusel bilansiteenuse tasud 2.5.1 ja 2.5.2 toodud komponentide (€/MWh) hindade ja kogustega.

2.6. Alates 2027. aasta kohta avaldab süsteemihaldur veebilehel bilansiteenuse tasude tariifid hiljemalt kuus (6) kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi. Bilansiteenuse tasude esmakordsel rakendamisel punktis 2.4.3.1, 2.4.3.3, 2.4.3.4 ja 2.4.3.5 kulude katteks

jõustumisega alates 01.01.2026 avaldab süsteemihaldur tariifid koheselt metoodika kooskõlastamise tabelis 1 toodud tariifide ja sisendandmete määras.

2.6. Süsteemihaldur avaldab veebilehel bilansiteenuse tasude tariifid hiljemalt kaks (2) kuud enne tariifi rakendamise aruandeperioodi.

Bilansiteenuse tasude tariifide esmakordsel rakendamisel punktis 2.4.3.1, 2.4.3.3, 2.4.3.4 kulude katteks võib süsteemihaldur tariifid avaldada ka lühema etteatamise ajaga kui kaks (2) kuud ette, kui rakendub punktis 2.9 toodud erand.

2.6.1.

2.7. Süsteemihaldur ostab ja müüb süsteemi tasakaalu tagamiseks reguleerimisteenust tehnilis majanduslikult soodsamalt pakkujalt, tagades sealjuures turuosaliste võrdse kohtlemise.

2.8. Süsteemihaldur rakendab bilansiteenuse osutamiseks tehtud bilansiteenuse tasud järgmisi põhimõtteid arvestades:

2.8.1. Süsteemihalduri lähtub bilansiteenuse osutamisel põhimõttest, et ta ei teeni bilansiteenuse osutamisel majanduslikku kasu ega kannu kahju. Kui vastav finantsneutraalsus arvestusperioodil ei ole võimalik saavutada, kandub bilansiteenuse osutamisest tekkinud kulu või tulu edasi järgmisse arvestusperioodi.

2.8.2. Bilansiteenuse tasude arvutamiseks prognoosib süsteemihaldur bilansiteenuse kulusid eraldi administratiivkulu, reguleerimisvõimsuste hankimise kulu kui muu täiendava neutraalsuskulu, mida ei saa katta bilansienergia hinnaga ning võtab arvesse eelnevate perioodide bilansiteenuse osutamisest tekkinud kulu või tulu.

2.8.3.2.7. Süsteemihaldur peab arvestust bilansiteenuse kulude koostamise kohta seadusandluses toodud põhimõtteid järgides ning vajaduse korral esitama vastavad andmed Konkurentsiametile viimase poolt nõutud formaadi alusel.

2.9. Süsteemihaldur rakendab 2025. aastal ajutise iseloomuga meetme, mille kohaselt katab süsteemihaldur bilansiteenuse väliselt kuni perioodini 31.12.2025 (k.a) võimsusjaotustulude kaudu 100% ulatuses kõik reguleerimisvõimsuste hankimise ja võimsusjaotuse ning neutraalsuse kulud (punktis 2.4.3.1, 2.4.3.2, 2.4.3.4 kulud) välja arvatud süsteemihalduri enda omanduses oleva avariiereservelektrijaama kulud, mis kaetakse võrgutariifi kaudu.

2.10.2.8. Reguleerimisvõimsuse hankimise kulud, mis kaetakse bilansiteenuse tasudega, ei sisalda süsteemihalduri enda omanduses oleva avariiereservelektrijaama kulusid. Juhul kui Kiisa avariielektrijaama kaudu osutatud reguleerimisteenusest saab süsteemihaldur lisatulu, võtab süsteemihaldur vastavalt elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskirjale reguleerimisteenuse müügist teenitud tulu arvele eraldi kontole, mida kasutatakse alates jaanuarist 2026 punktis 2.4.3.1 reguleerimisvõimsuse hankimise kulude katmiseks.

2.11.2.9. Juhul kui süsteemihalduril tekib bilansiteenuse tasude laekumistest puudujääk, mille katteks süsteemihalduril tekivad täiendavad finantskulud, lisatakse ka tekkinud finantskulud bilansiteenuse kulude koosseisu.

Formatted: No bullets or numbering

Formatted: LEVEL2

Formatted: No bullets or numbering

Formatted: LEVEL2